

БЛАГОДІЙНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Сорока К.Ю.

Науковий керівник – канд. юрид. наук, доц. Турута О.В.

Харківський національний університет радіоелектроніки

(61166, Харків, пр. Науки, 14, каф. філософії, тел. (057)702-1-465)

e-mail: katelyna.soroka@nure.ua

Only the state, commercial and non-profit sector in cooperation can ensure the existence of a stable, democratic, constitutional state and civil society. Therefore, there is an obvious need for an effective non-profit sector that would encourage citizens to participate in the management of public life and improve their quality of life. That is why the issue of legal regulation of the existence and activity of non-profit organizations and charitable entities, is extremely important for our state.

У колишньому Радянському Союзі існувало два види недержавних організацій: одні перебували під контролем держави, а інші стояли в незаконній опозиції до неї. Недержавні організації першого виду були офіційно визнаними громадськими об'єднаннями, переважно соціально-побутового або культурного характеру. І хоча формально вони вважалися «неурядовими», проте перебували під контролем держави, яка контролювала вирішення більшості кадрових питань та розподіл фінансових ресурсів. З приходом незалежності благодійні організації отримали дозвіл утворюватись і діяти на законних підставах. Здобувши свободу щодо створення і діяльності незалежних об'єднань, було створено величезну кількість недержавних, в тому числі і благодійних об'єднань, які намагалися, з одного боку, заповнити вакуум в громадській діяльності, а з іншого – взяти на себе функції, які до цього виконувала держава. На сьогодні благодійна діяльність в Україні перебуває на хвилі піднесення: в державі діє величезна кількість благодійних фондів, а в їх діяльності беруть участь багато громадян. Залучена ними допомога значною мірою сприяє вирішенню проблем, які виникли в державі, а добросовісні благодійні фонди користуються високим рівнем довіри. Однак, незважаючи на численні позитивні аспекти благодійництва, в Україні мають місце численні зловживання в діяльності благодійних організацій, що призводить до порушення ними законодавства. Тому питання правового регулювання існування та діяльності некомерційних організацій і благодійних утворень є надзвичайно важливим для нашої держави.

Відповідно до ст.1 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» благодійна організація – це юридична особа приватного права, установчі документи якої визначають благодійну діяльність в одній чи кількох сферах, визначених цим Законом, як основну мету її діяльності, відповідно, благодійна діяльність – це добровільна особиста та/або майнова допомога для досягнення визначених цим

Законом цілей, що не передбачає одержання благодійником прибутку, а також сплати будь-якої винагороди або компенсації благодійнику від імені або за дорученням бенефіціара. З цього випливає, що благодійною організацією може бути тільки юридична особа. До того ж, метою благодійних організацій не може бути одержання й розподіл прибутку серед засновників, членів органів управління, інших пов'язаних з ними осіб, а також серед працівників таких організацій. На працівників благодійних організацій поширюється законодавство про працю, загальнообов'язкове державне соціальне страхування та соціальне забезпечення.

Засновниками благодійних організацій можуть бути дієздатні фізичні та юридичні особи, крім органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інших юридичних осіб публічного права (ст. 12 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації»).

Сферами благодійної діяльності є: освіта, охорона здоров'я, екологія, охорона довкілля та захист тварин, культура та мистецтво, наука, спорт, права людини і громадянина ті інші сфери. Разом з тим, благодійні організації не мають права надавати благодійну допомогу політичним партіям або від імені політичних партій, а також брати участь у виборчій агітації. Благодійні організації мають право створювати відокремлені підрозділи, бути засновником і учасником інших благодійних організацій, а також спілок, асоціацій, інших добровільних об'єднань, здійснювати спільну благодійну діяльність, а також мати інші права згідно із законом. Благодійна організація може бути створена як благодійне товариство, благодійна установа чи благодійний фонд з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» та іншими законами України.

Благодійна організація як юридична особа несе цивільно-правову відповідальність за порушення своїх цивільно-правових зобов'язань (наприклад, сплата пені за прострочення платежів за договором) або адміністративно-правову відповідальність за порушення відповідних зобов'язань перед державою (наприклад, сплата штрафу за неподання податкової звітності). Проте членів органів управління організації, оскільки їх можна вважати посадовими особами організації, відповідно, залежно від обставин (їх компетенції, характеру прийнятого рішення та його впливу на діяльність організації тощо) може бути притягнуто до цивільно-правової відповідальності перед організацією, адміністративної або кримінальної відповідальності.

Отже, благодійні організації створюються для досягнення благородної мети. А для її досягнення слід удосконалити правову базу, ліквідувати прогалини, неточності та суперечності законодавства, запроваджувати реально діючі механізми боротьби із зловживаннями у цій сфері.